

CONTRAS A SU TRABALLU

Intra filosofia e mandronia

Ivo Murgia

Su essi contras a su traballu no est cosa de oi. Giai is filòsofus aregus de s'antighidadi ndi iant chistionau e scritu, aicetotu is pensadoris de totu is sèculus de sa stòria de s'umanidadi finsas a arribai a is studiosus de oi, de is tempus nostus. No est chi siat nimancu un'argumentu originali, ma po su chi spetat a mei deu seu finas contras a s'originalidadi po s'amarolla, comentu apu giai scritu àteras bortas, ca candu una cosa est beni fata, fait a dda torrai a fai puru, antzis est pretzisu a dda torrai a fai.

Custa duncas est una batalla bècia de s'òmini, contras a su traballu, mancai si bollant fai crei ca no siat diaici.

S'òmini no est nàsciu po traballai, màssimu po cudda genia de traballu chi ddu torrat a unu scrau e ndi ofendit sa personi e sa menti. Est berus ca s'apretu ddu at postu a traballai, candu fiat po si cuberai cosa de papai e totu su chi ddi serbiat po tirai ainnantis, e andat beni, ma a nci essi imbàtius a pensai ca su traballu fessit totu sa vida nosta custu po mei, e po unu bellu pagu de àtera genti, est unu machìmini fora de sentidu chi amischinat s'abilèntzia de su cristianu.

Su traballu est una parti de sa vida e mancu sa prus importanti e candu est tontu, sèmpiri oguali est a nai, e no ponit sa conca a traballai, est sa morti de s'òmini chi est nàsciu po pensai e imbentai, po torrai a pensai e po torrai a imbentai in cudda currera chi est sa vida sua. Candu si-ddu proibint, si torrat a bèstia de mola o a unu robotu.

Ma gràtzias a Deus, e a s'òmini etotu, is fainas prus grais funt passendi-nci abellu-abellu a is màchinas e a nosu s'aturat unu muntone de tempus chi no seus prus bonus a imperai, giai ca s'ant imprenu de trèminis e de làcanas, narendi-sì ca depemus traballai e bastat. Custu po torracontu a candu de sa crèsia, a candu de s'urrei, a candu de su governu o de su meri chi siat.

No scieus prus ita si-ndi depeus fai de totu custu pàsiu chi at a cresci prus e prus, poita ca nci eus pèrdiu o s'ant fatu perdi su chi fiat s'arti nosta berdadera, su de pensai e de imbentai, su chi fait s'òmini. A circai sèmpiri de cresci, de andai ainnantis, de stai prus beni, de lompi addei de s'ùrtima genna de su scimentu.

Ma oi est totu a s'imbressi. A su chi parit balit sceti su traballu, su essi arricus, a tenni cosa de sciorai, a traballai meda. Su traballu de s'artista, de su pensadori est giai giai a s'ùrtimu postu de sa scala sotziali, acanta de is pòburus e de is oreris sfainaus. Su chi fait cresci s'umanidadi, dda fait andai ainnantis, ddi arregalat prexu e ermosura, contat pagu si no est arricu e no possidit cosa meda. Antzis genti meda ddus grisat a custus artistas: 'Mandronis!' ddis nant, 'Baxei a traballai!'. Ca a chini no traballat su pròpiu tanti miu mi fait fastidiu puru.

A chini traballat tropu, totu sa dii po totu sa vida, o fait unu traballu de scrau, a sa segura no podit ni pensai e prus pagu puru imbentai cosa, una cosa calisiat. A ita serbit a si passai una vida diaici? Ses che molenti girendi in sa mola, a totu vida, e agoa candu ti pensionas no scis prus ita fai ca no ses prus acostumau a ti gosai is cosas bellas de sa vida e s'ora de su divagu. E apustis ti moris. E insandus ti-ndi ant pigau su gustu de sa vida e mancu ti-ndi ses sapiu.

Ma custa est sa vida de s'òmini? Custu s'at imparau sa stòria nosta? Aici depeus bivi? Nossi, mancu a brulla!

Torreus a nai ca sa faina prus profetosa de s'òmini est un'àtera e su fini suu in custu mundu depit essi un'àteru, su chi ddu fait stai beni ca est cunforma a su naturali suu. E no su traballu, ca est tropu carculau e ddu biveus comentu a una punitzioni o po si guadangiai 'sa vida eterna'.

Lòmpius chi seus a custu puntu ndi aproillat sèmpiri calincuna conca nòbili chi narat 'Ma tui ses faendi filosofia!' giai giai ofendendi, candu no ti narant inderetura 'Mandroni spaciau!', 'Sfainau!', 'Oreri!' ma sa prus bella est custa: 'E sa bulleta comentu dda pagas?' E pensant puru ca t'ant cassau, ca ti-ndi ant sculau su giogu!

Tocat a traballai po papai, po produci arrichesa, po comporai e po spendi, custu ddu scit su burricu puru, no est chi nci bollat grandu stòria a ddu cumprèndi, e difatis no nci est mancu su tanti de ndi scriri de una cosa aici. Cumbenit de prus a scriri duus fueddus po su traballu mecànicu chi ti dormit su ciorbeddu, ca est una cosa fora de sentidu e de su naturali de s'òmini, carculau prus de su tanti, de prus meda, ma meda meda, e chi una dii o s'àtera at a depi acabai, po su beni de s'umanidadi. Custu ca s'òmini po andai ainnantis e amellorai depit podi pensai e imbentai e po fai custu no si podit passai sa vida sua perdendi tempus cun traballus tontus chi podint fai is màchinas, lassendi-si totu s'ora chi s'abisòngiat po s'arti nosta de òminis.

Su chi serbit est un'àtera genia de traballu, ca seus in d-unu sèculu nou, prus pagu traballu de manu e prus traballu de conca. Intamus de imparai a manigiai is manus imoi tocat a torrai a imparai a manigiai sa conca, ca est su chi si spetat comentu a òminis.

E a parti de agoa, ma comentu est ca candu seus arrexonendi de chistionis mannas comentu a sa parti chi iat a depi tenni s'òmini in custa terra, calincunu si-ndi bessit sèmpiri cun custus bamboris de bulletas de pagai?! At a essi ca s'ant fatu aici sa conca a àcua chi timeus po-finas de no podi traballai prus, de no sciri ita fai chena de traballu, de tenni tropu tempus po nosu, po is amigus nostus, po s'amori, po s'arti, po sa belleza e po totu is gosus e is spàssius chi si podit donai sa vida e chi podeus agrandiai cun is fainas nostas. Mi-ndi parit finas làstima a biri a unu muntoni de genti chescendi-sì in is arrugas, a tzèrrius 'Boleus traballai!' mai chi apa biu sa pròpiu genti calada in pratza aboxinendi 'Boleus bivi!', custu gei m'iat a essi partu prus umanu e finas prus sanu.

A traballai prus pagu e a traballai totus, custu puru est unu 'slogan' bèciu ma chi s'at a benni amarolla, sighendi a cambiai diaici a lestru is tempus nostus. E no sceti a traballai prus pagu ma a traballai mellus, de conca, e a si lassai s'ora de si gosai su disaogu chi si merescit in s'ùnica vida segura chi teneus, po imoi assumancu.

Faendi unu traballu chi si praxit, no s'eus a fadiai mai, no ddu eus a arroschi mai e s'at a parri sèmpiri de giogai, antzis no eus a cumprèndi prus chi seus traballendi o chi seus gioghendi, ca is duas cosas s'ant a ligai apari.

Po dda serrai, torru a nai ca no funt ni ideas mias e nimancu originalis meda, is chi ndi ant scritu funt paricis, filòsofus, pissicòlogus, scridoris, sociòlogus etc. Is autoris de arremonai iant a essi medas e calincunu m'iat a scareschi a su pròpiu, ma unu nòmini ddu depu fai etotu e est su de Domenico De Masi, s'autori de 'Ozio Creativo', Bur. Meda de sa cosa chi apu scritu innoi funt ideas suas ma medas de is ideas suas ndi-ddas at piscadas de Bertrand Russell, 'Elogio dell'ozio', Longanesi, chi ndi-ddas at a ai pigadas de calincunu àteru e aici sighendi ca is ideas prus de essi de unu sceti, funt de totus, de unu logu o de unu tempus stòricu chi ndi-ddas at pesadas, crèscias, currègias etc. etc.

Ma custu est un'àteru contu e imoi mi tocat a dda serrai diaderus finas ca deu puru seu unu pagheddu mandroni...